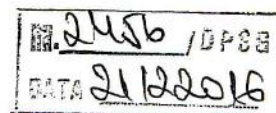

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la:

- *propunerea legislativă pentru modificarea Legii minelor nr. 85 din 23 martie 2003, privind interzicerea tehnologiilor de minerit pe bază de cianuri*, inițiată de domnul deputat neafiliat Remus-Florinel Cernea și un grup de parlamentari PSD, PNL, PP-DD, UDMR, PC, Minorități Naționale, neafiliați (**Bp. 430/2013, Plx. 594/2013**);

- *propunerea legislativă pentru completarea art. 4 din Legea nr. 85/2003*, inițiată de domnii senatori Eckstein Kovács Péter și Gheorghe Funar (**Bp. 114/2007, Plx. 429/2007**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă Plx. 594/2013 are ca obiect de reglementare completarea *Legii minelor nr. 85/2003, cu modificările și completările ulterioare*, propunându-se, în principal, interzicerea utilizării tehnologiilor

de minerit pe bază de cianuri în orice etapă a exploatării aurului și argintului sau a procesării și înobilării reziduurilor.

Inițiativa legislativă Plx. 429/2007 are ca obiect de reglementare completarea art. 4 din *Legea nr. 85/2003* cu un nou alineat, **alin. (4)**, propunându-se interzicerea utilizării tehnologiei prin cianuri în orice etapă a exploatării aurului și argintului și orice etapă a procesării și înobilării reziduurilor, precum și interzicerea utilizării compușilor de cianură în orice procent și în cazul folosirii acesteia în combinație cu alte metode de procesare sau înobilare a reziduurilor.

II. Observații

1. Folosirea tehnologiei de cianurare în extracția resurselor auro-argentifere din minereu în România a condus până în prezent la dezastre ecologice majore.

România deține resurse auro-argentifere semnificative, exploatarea acestor resurse minerale finite fiind făcută intensiv, fără o gestiune corespunzătoare a efectelor negative conexe ale tehnologiilor folosite. Periodic apar incidente și accidente cu consecințe negative grave pentru România, în plan intern și internațional, cu costuri de remediere împovărătoare.

A. Cel mai mare dezastru din România a fost cel de la Certej, care a avut loc la 30 octombrie 1971, fiind provocat de ruperea digului și alunecarea muntelui de steril din iazul de decantare al exploatării miniere Certej, Hunedoara. Digul s-a rupt pe o lățime de 80 de metri și din iaz au fost expulzați în câteva minute 300.000 de metri cubi de steril. Valul acid de steril a acoperit șase blocuri de locuințe cu 25 de apartamente fiecare, un cămin cu 30 de camere, șapte locuințe individuale și 24 de gospodării au fost distruse sau avariate. Dezastrul a provocat 89 de morți și 76 de răniți.

B. Cea mai mediatizată catastrofă ecologică este cea de la Baia Mare din 30 ianuarie 2000, provocată de ruperea iazului Bozânta, proprietatea "Aurul Transgold", care a avut un impact transfrontalier uriaș, prin scurgerea a circa 100.000 m³ de apă cu cianură ce au afectat straturile freatice și cursurile de apă din zonele limitrofe. Comisia internațională de evaluare a accidentelor de la Baia Mare a interzis folosirea cianurii prin

tehnologia circuit închis-mediu deschis la obținerea aurului și argintului în prelucrarea haldelor de steril, obligând Uzina "Aurul" să introducă pe circuitul dintre uzină și iazul Bozânta o stație de detoxificare și neutralizare a cianurii.

C. În România ultimilor ani s-au produs mai multe deversări de steril de la iazurile de decantare ale vechilor mine (Novat Borșa, Maramureș 2005 ; Colbu Borșa, Maramureș 2008).

Președintele Academiei Române, acad. Ionel Haiduc, făcând referire la riscurile tehnologice ale exploatării auro-argentifere pe baza de cianurare, afirma că *„cianura nu este singurul pericol, nămolurile și apele rezultate din procesul tehnologic prezintă riscuri de poluare gravă și prin conținutul de metale grele toxice extrase din minereu, mai persistente chiar decât cianura și care nu pot fi neutralizate! De altfel nici producții de "neutralizare" a cianurii (cianat, complecși metalo-cianici) - deși mai puțin toxici - nu sunt lipsiți de efecte negative, în cantitățile mari acumulate în lacul de decantare. Proprietățile acestora (toxicitatea, timpul de rezidență și efectele lor biologice) sunt încă puțin cunoscute și este necesară prudență și din acest punct de vedere”*.

2. La nivel internațional, după anul 1990, au avut loc peste 30 de accidente similare și în alte țări, unde se aplică tehnologia de extracție pe bază de cianurare. Dintre aceste accidente, 72 % s-au datorat defecțiunilor de la baraje, 14 % spargerilor de conducte și 14 % au fost accidente de transport. Accidente majore au avut loc în U.S.A. (1993 și 1998), Guyana (1995), Australia (1995), Filipine (1999), dar în zone mai puțin populate și deci cu efecte mai puțin dramatice.

În Europa, utilizarea cianurii în industria metalelor neferoase este reglementată de legislația europeană și de legislațiile naționale ale Statelor Membre. CE precizează în Comunicarea sa cu privire la Operarea Sigură a Activităților Miniere că: *„utilizarea cianurii este în prezent metoda preferată pentru prelucrarea minereurilor aurifere, din motive de mediu și economice, și este o practică comună la nivel mondial”* (COM(2006) 664 final).

Dintre statele membre - Germania, Cehia, Ungaria și Slovacia - au interzis complet metoda cianurării deși existau proiecte miniere în curs de avizare care prevedeau utilizarea acestei metode de prelucrare a minereurilor. În prezent, tehnologia de minerit pe bază de cianuri este

utilizată în Europa în Finlanda, Suedia, Grecia, Portugalia, Spania, Ucraina și Turcia.

Parlamentul European a adoptat *Rezoluția Parlamentului European din 5 mai 2010 privind interzicerea generală a utilizării tehnologiilor de minerit pe bază de cianuri în Uniunea Europeană P7_TA(2010)0145*. În studiul elaborat de Parlamentul European, care a stat la baza acestei comunicări, se precizează că printre catastrofele recente în UE legate de deversări de cianuri se numără: Stava (Italia, 1985), Los Frailes (Spania, 1998) și Baia Borșa (România, 2000). Cel mai grav accident a avut loc în anul 2000, la o mină de aur din Baia Mare, România, unde din cauza ploii cu zăpadă s-a provocat o încărcare a barajului de steril conținând cianuri, rezultând eliberarea a peste 100.000 de metri cubi de deșeuri lichide bogate în cianuri. Ca urmare a acestui eveniment, a fost tăiată alimentarea cu apă potabilă pentru 2,5 milioane de persoane în România și țările vecine, Ungaria și Serbia, iar sistemul acvatic Szamos-Tisa-Dunăre a fost grav afectat, cu impact major asupra florei și faunei.

3. Impactul utilizării tehnologiei bazată pe cianură în prelucrarea minereurilor auro-argentifere și al lanțului de activități economice grefate acesteia este reflectat în:

A. Impactul direct asupra mediului:

- riscuri de catastrofe - ruperea barajului de decantare, riscul alunecărilor de teren;
- impactul asupra peisajului, transformări de peisaj, distrugerea formelor de relief (munți) și apariția zonelor de halde și iazuri în locul lor, determinând un impact negativ pentru potențialul turistic al zonelor cu capital natural ridicat;
- riscul de poluare a apei - ape acide, ape saline;
- riscul de poluare a aerului – praf, noxe;
- riscul de poluare a solului și subsolului;
- impactul asupra biodiversității (habitate, specii de plante, faună, păduri, pajiști);
- risc social – dislocarea și strămutarea populației locale, pierderi de vieți omenești.

B. Impactul indirect, cauzat de industriile prelucrătoare care acționează negativ asupra apei, aerului, solului, vegetației și peisajului prin ploi acide, eliberarea de substanțe toxice, furtuni de steril, contaminarea solului și apelor cu metale grele, distrugerea vegetației, poluare fonică.

C. Risc major pentru accidente și situații de urgență prin destabilizarea versanților haldelor de steril și acumulărilor, care generează victime umane și pot îngropa în urma mișcării lor intempestive locuințe, infrastructură, monumente naturale și culturale cu valoare de patrimoniu, terenuri agricole, bararea cursurilor de apă.

4. Utilizarea tehnologiei bazată pe cianură în prelucrarea minereurilor auro-argentifere în România a generat costuri economice, sociale și de mediu foarte mari pentru țară, impunându-se aplicarea principiului precauției privind riscul de accidente majore în orice decizie legată de acest tip de tehnologie.

Conform *Directivei 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 martie 2006 privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive și de modificare a Directivei 2004/35/CE*, obiectivele strategiei de gestionare a deșeurilor sunt: minimizarea generării deșeurilor, reutilizarea și reciclarea deșeurilor, tratarea deșeurilor cât mai aproape de sursă, minimizarea nocivității deșeurilor. Transpunerea directivei în *Hotărârea Guvernului nr. 856/2008 privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive*, coroborat cu *Decizia Comisiei 2009/337/CE privind definirea criteriilor de clasificare a instalațiilor de gestionare a deșeurilor în conformitate cu anexa III la Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive*, arată că o instalație de gestionare a deșeurilor este din categoria A dacă consecințele preconizate pe termen scurt sau lung ale unei defecțiuni datorate pierderii integrității structurale sau exploatării incorecte a acesteia ar putea genera: a) un potențial de pierdere de vieți omenești care nu poate fi considerat neglijabil; b) un pericol serios pentru sănătatea umană; c) un pericol serios pentru mediu.

Studiul întocmit în 2014 pentru raportarea periodică la Comisia Europeană referitoare la instalațiile de gestionare a deșeurilor din industria extractivă din categoria A a inventariat: 91 de iazuri de decantare, 801 halde de steril provenite de la exploatări miniere și cariere. Dintre acestea, doar 66 iazuri de decantare cu conținut de impurificatori din industria minieră se află în procedură de închidere și ecologizare. Acest lucru arată capacitatea actuală limitată a României de închidere și de ecologizare a iazurilor miniere. Neecologizarea iazului Boșneag de la exploatarea Moldomin a adus România într-o stare de infringement, în contextul unei sentințe definitive a Curții Europene de Justiție împotriva României.

Conform acestui studiu, „apele de la instalațiile de preparare a minereurilor aurifere prin metoda cianurației conțin arsen, ioni CN sub formă de cianuri-simple sau complexe (în conținut apreciabil), metale grele (sulfați solubili), iar apele provenite de la procedeul amalgamării sunt impurificate cu mercur metalic (în stare de dispersie fină-însumând câteva grame la tona de minereu prelucrat), ioni CN (conținut redus), săruri de metale grele etc.”. Astfel, se evidențiază faptul că, prin procedeul de cianurare, apele uzate din iaz în afară de cianuri sunt însoțite și de metale grele și săruri ale acestora care au un impact major asupra factorilor de mediu precum și asupra sănătății populației.

Accidentele tehnice produse în ultimii ani, care au determinat pierderea necontrolată a conținutului iazului (apă contaminată sau apă contaminată și steril), provocând importante pagube materiale și, uneori, pierderi de vieți omenești, impun măsuri de precauție din punct de vedere al impactului asupra mediului. Iazurile de decantare prezintă atât un risc tehnologic, cât și unul de stabilitate. Acest impact este în directă legătură cu modul de administrare a sterilelor pe parcursul circuitului tehnologic, precum și cu realizarea construcțiilor de administrare a acestora. Riscul tehnologic se referă la poluarea industrială, care induce substanțe toxice sau periculoase în mediu din cauza unor deficiențe în procesul de producție. Riscul de stabilitate se referă la ruperea construcțiilor în care se depozitează sterilele, prin însăși pierderea stabilității amenajării prin avarierea sau scoaterea din funcțiune a unor anexe ale acesteia.

În condițiile unor fenomene meteorologice din ce în ce mai imprevizibile legate de schimbările climatice care rezultă în căderi pluviale bruște și de mare volum, lipsa unor evaluări privind gestionarea iazurilor de decantare cu cianuri în condițiile fenomenului de schimbări climatice este problematică.

Din aceste considerente, aplicând principiul precauției așa cum a fost formulat în Declarația de la Rio de Janeiro (1992) și Directiva 2003/105/EC (Seveso II) privind riscul de accidente majore care implică substanțe periculoase, care prevede că “*anumite activități de depozitare și de prelucrare în industria minieră au potențial de a produce consecințe foarte grave*”, se impune reevaluarea folosirii tehnologiei de cianurare în extracția resurselor auro-argentifere din minereu în România, pentru a reduce efectele negative asupra mediului și eliminarea riscului poluării accidentale cu această substanță chimică și compușii toxici aferenți.

5. Stimularea cercetării și dezvoltarea de tehnologii alternative la tehnologia actuală bazată pe cianură pentru procesarea minereurilor auro-argentifere din România.

A. Conform raportului EUROSTAT „*Impacts of Gold Extraction*” (2010), există tehnologii alternative folosirii cianurii pentru extragerea minereurilor auro-argentifere. Acestea, însă, sunt încă insuficient dezvoltate la scară industrială. Cu titlu de exemplu, în România, cercetătorii de la Institutul de Metale Neferoase Baia Mare au brevetat o instalație pentru recuperarea aurului și argintiului din pirite fără utilizarea cianurii, care nu este, însă, aplicată industrial.

Dezvoltarea în perspectivă de proiecte noi, ce ar utiliza în procesare tehnologii pe bază de cianuri, ar face din România cel mai mare utilizator de cianură din Europa - 1634t/an la Certej (memoriul tehnic Deva Gold) comparat cu 300t/an cât sunt folosite în extragerea aurului la Kittila, Finlanda (raport Agnico-Eagle Mines Limited).

Prin urmare, se impune stimularea cercetării și inovației în România pentru dezvoltarea de tehnologii alternative la tehnologia actuală astfel încât să conducă la evitarea expunerii la riscuri necunoscute a unor zone dens populate din România sau din statele membre UE.

B. Stimularea capacității de dezvoltare durabilă a zonelor unde se folosește tehnologia cianurării, „*reciclarea*” și exploatarea haldelor istorice cu reziduu de minereu neferos într-o alternativă profitabilă.

Conform analizelor Institutului de Metale Neferoase Baia Mare, o tonă de minereu din Munții Apuseni conține cantități foarte mici de aur și argint – între 1.3 g (Aur) și 8 g (argint) la tonă. Extragerea acestui tip de minereu necesită distrugerea unor forme de relief (munți), dislocarea și strămutarea populației locale, distrugerea caselor și a satelor și afectarea gravă a condițiilor de mediu pe termen lung. În anumite zone, pot fi afectate și vestigii culturale cu valoare universală. În plus, locurile de muncă create nu sunt durabile pe termen lung, ele încheindu-se odată ce resursa a fost extrasă.

În România, până în anul 2006, au existat doar patru centre de interes pentru extragerea minereurilor auro-argentifere pe bază de cianurare, respectiv Certej, Baia Mare, Baia de Arieș și Roșia Montană. Niciunul din aceste situri de interes nu au autorizație de mediu emisă de autoritățile competente de mediu. În prezent, exploatarea auro-argentiferă de la Certej este singura care a obținut acordul de mediu de la autoritatea competentă de mediu.

Prin acceptarea utilizării cianurării în extragerea minereurilor auro-argentifere s-ar perpetua un model de dezvoltare mono-industrială bazat pe exploatarea intensivă a resurselor naturale. În România perimetrele de zăcăminte auro-argentifere sunt situate în zone cu patrimoniu natural și cultural foarte bogate. Acestea au un potențial ridicat de a genera dezvoltare economică și socială la nivel local prin utilizarea patrimoniului ca resursă și motor de creștere pe principiile dezvoltării durabile și a economiei verzi, în care modelul de dezvoltare economică este bazat pe o abordare holistică și integrată a considerentelor economice, sociale și de mediu.

Aplicarea principiilor dezvoltării durabile în orice proiect de dezvoltare adoptat în România și tranziția spre o economie verde bazată pe eco-inovare, tehnologii curate cu impact minim de mediu și cu internalizarea externalităților de mediu sunt esențiale în dezvoltarea durabilă armonioasă, punând în valoare patrimoniul natural de excepție de care România încă dispune. Biodiversitatea, bogăția culturală, calitatea mediului și păstrarea tradițiilor sunt avantaje competitive pe care România nu-și poate permite să le risipească pentru exploatarea pripită a unor resurse minerale, oricum finite, cu orice costuri asupra societății și intereselor naționale pe termen lung.

Bogățiile minerale sunt și vor rămâne ale României, iar ele pot fi valorizate și fără a pune în pericol alte resurse de natura celor menționate.

6. În acest context, Guvernul propune instituirea unui moratoriu pentru utilizarea tehnologiilor pe bază de cianură pentru procesarea minereurilor auro-argentifere, sens în care atragem atenția asupra necesității finalizării și asumării prin Hotărâre de Guvern a Strategiei Miniere 2017-2035 în care proiectele miniere să fie evaluate dintr-o perspectivă comprehensivă, care să răspundă atât priorităților operatorilor economici, dar și ansamblului intereselor publice legitime, pe care statul are obligația constituțională de a le lua în considerare în orice proces decizional. Astfel, drepturi fundamentale precum cele la un mediu sănătos și la ocrotirea sănătății ar fi sistematic protejate în esența lor.

În mod evident, analiza metodelor de lucru utilizabile în cadrul unor exploatare miniere auro-argentifere reprezintă doar o fațetă a unei problematici deosebit de complexe. Pe cale de consecință, conduita statului român poate fi considerată ca fiind responsabilă doar în condițiile în care argumentele de natură strict comercială sunt evaluate în mod real

împreună cu posibilele efecte asupra mediului, sănătății, patrimoniului cultural sau istoric. Răspunsurile la numeroasele întrebări pe care aceste proiecte le ridică nu pot fi formulate izolat, statul român având o responsabilitate multiplă.

Așadar, în opinia Guvernului, e necesar să avansăm de la logica de proiect fundamentat doar pe considerente de profitabilitate comercială, la o dezvoltare economică sustenabilă, bazată pe o abordare integrată, care să reflecte toate interesele legitime de ordin public, cu asumarea tuturor externalităților negative de natură socio-economică și de mediu, precum și a costurilor de oportunitate referitoare la dezvoltarea durabilă a zonei afectate.

Un moratoriu asupra folosirii tehnologiilor bazate pe cianurare va crea premisele pentru ca autoritățile publice să aibă posibilitatea stabilirii cu certitudine a acelor proiecte care, dincolo de eventuala profitabilitate comercială, nu ar afecta iremediabil alte interese legitime de ordin public. Este o abordare care, anticipăm, va determina o îmbinare armonioasă a intereselor publice și private: operatorilor economici le va asigura predictibilitatea atât de necesară realizării depline a proiectelor, iar zonelor respective le va aduce o dezvoltare durabilă.

Menționăm că sunt proiecte miniere în derulare care își propun aplicarea acestei tehnologii, proiecte care sunt în stadiu incipient de dezvoltare (unele nu au nici avize/autorizații necesare).

În această perioadă se vor putea face pași în realizarea propunerilor de dezvoltare a unor tehnologii alternative pentru procesarea minereurilor auro-argentifere, după cum urmează:

A. Lansarea și derularea unui program național de cercetare-dezvoltare pentru identificarea de noi tehnologii de exploatare și derularea analizelor de impact necesare, în vederea adoptării de decizii de autorizare a investițiilor în domeniul mineritului auro-argentifer.

B. Dezvoltarea de aplicații pilot pentru valorificarea resurselor din halde și iazuri astfel încât actualele dificultăți să fie abordate ca oportunități de dezvoltare.

De asemenea programului de reconstrucție ecologică a haldelor și iazurilor cu deșeuri din industria extractivă prin redarea terenurilor comunităților și recuperarea minereurilor utile din acestea va trebui accelerat și redimensionat pentru a deveni o sursă alternativă de materii prime.

Un moratoriu asupra folosirii tehnologiilor bazate pe cianurare va crea premisele pentru ca autoritățile publice să aibă posibilitatea stabilirii cu certitudine a acelor proiecte care, dincolo de eventuala profitabilitate comercială, nu ar afecta iremediabil alte interese legitime de ordin public. Este o abordare care, anticipăm, va determina o îmbinare armonioasă a intereselor publice și private: operatorilor economici le va asigura predictibilitatea atât de necesară realizării depline a proiectelor, iar zonelor respective le va aduce o dezvoltare durabilă.

Menționăm că în acest moment legislația României este în acord cu legislația europeană în ceea ce privește această tehnologie și cu punctul de vedere al Comisiei Europene: „Prevederile Uniunii Europene aplicabile folosirii cianurii în minerit creează unul dintre cele mai restrictive regimuri din întreaga lume și este suficient reglementat să protejeze sănătatea umană și mediul înconjurător. El necesită dezvoltări ulterioare ale facilităților existente pentru progresul tehnic permițând dezvoltarea economică a regiunilor interesate.

Dacă în acest prim interval de 5 ani rezultatele instalațiilor pilot sau eventuale descoperiri de tehnologii BAT pe plan mondial vor da rezultate pozitive din punct de vedere al eficienței economice, atunci se vor crea premisele unei decizii definitive pe acest subiect.

7. Prin urmare, având în vedere cele menționate, considerăm că sunt necesare următoarele măsuri:

1. Instituirea unui moratoriu cu privire la utilizarea tehnologiei bazată pe cianură în prelucrarea minereurilor auro-argentifere în vederea lansării și derulării unui program național de cercetare-dezvoltare pentru identificarea de noi tehnologii de exploatare și derularea analizelor de impact necesare, în vederea adoptării de decizii de autorizare a investițiilor în domeniul mineritului auro-argentifer, care să corespundă unei perspective integrate, care să reflecte toate interesele legitime de ordin public, nu doar cele de natură comercială.

2. Dezvoltarea de aplicații pilot pentru valorificarea resurselor din halde și iazuri astfel încât actualele dificultăți să fie abordate ca oportunități de dezvoltare.

3. Redimensionarea programului de reconstrucție ecologică a haldelor și iazurilor cu deșeuri din industria extractivă prin redarea terenurilor comunităților și recuperarea minereurilor utile din acestea.

4. Introducerea în procesul legislativ de alternative la efectul de interzicere/limitare a tehnologiei bazată pe cianură în prelucrarea minereurilor auro-argentifere pentru a evita efecte juridice și economice în defavoarea României.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Guvernul susține instituirea unui moratoriu privind utilizarea tehnologiilor pe bază de cianuri în exploatarea minieră auro-argentiferă pentru o perioadă de 10 ani, cu o clauză de revizuire după 5 ani sub condiția derulării unui studiu de impact economico-social și de mediu, precum și a unui studiu tehnic privind atât tehnologiile existente, cât și tehnologiile alternative cianurării.

Cu stimă,

Dacian Julien CIOLOȘ

**Domnului deputat Nicolae-Liviu Dragnea
Președintele Camerei Deputaților**